

урок 43. Чому Євразію називають материком контрастів та рекордів?

Мета: ознайомити учнів в загальному плані зі структурою та засобами вивчення теми «Євразія», охарактеризувати особливості фізико-географічного положення і розмірів Євразії, навчити учнів розв'язувати приклади з використанням системи проблемно-символічних сигналів (ПСС), застосовані як прийом активізації навчання.

Унаочнення: фізична карта Євразії, атласи, зошити-практикуми, робочі зошити.

Хід уроку

I. Організаційний момент

Перевірка готовності учнів до уроку. Повідомлення учням про початок вивчення на протязі семи модульних уроків нової теми «Євразія». Основне обладнання - підручники (§ 40-50), відповідні сторінки атласів різних видавництв по темі «Євразія» у учнів, зошити-практикуми і робочі зошити з опорними конспектами та окремими завданнями.

II. Актуалізація опорних знань і умінь

Прийом «Бліцопитування».

1. Назвіть материки, які ви вже детально вивчали в 7 класі. Покажіть їх на карті.
2. Що вам відомо про Євразію?
3. Які частини світу історично виділені в Євразії?
4. Користуючись даними мал. 2 на ст. 8 підручника, порівняти, підібрати узагальнююче слово-поняття в прикладі з використанням системи ПСС та визначити по 1 рисі подібності і відмінності (текст тут і далі разом з відповідями):

Африка □ ? □ Євразія

+1-

Материк

Великий	Кількість частин світу
---------	------------------------

III. Мотивація навчальної і пізнавальної діяльності

В Євразії протягом історії виникали найдавніші цивілізації. Проживає тут 2/3 населення Землі, тут існує більше 90 держав, серед них – одна найбільша за площею і дві найбільші за чисельністю населення. На європейській частині цього материка розташована наша Україна, - найбільша за площею європейська держава, вся територія якої розташована повністю в Європі...

IV. Вивчення нового матеріалу

1. Євразія – найбільший материк, його площа 54,6 млн. км² – понад 1/3 всього суходолу Землі. Розташований повністю у Північній півкулі, тобто у Євразії всі широти північні. Основна частина Євразії також одночасно у Східній півкулі, проте крайні західна і східна точки у Західній півкулі.
2. Євразію перетинають Північне полярне коло та Північний тропік; це означає, що вона розташована в усіх теплових та кліматичних поясах (див. в атласах карту «Кліматичні пояси та області світу»).
3. Євразія омивається водами всіх чотирьох океанів. Як і скрізь, на величезних прибережних територіях поблизу з теплими океанськими течіями

(Північноатлантична, Куросіо) клімат більш теплий і зі значною кількістю опадів. Поруч з холодними течіями (Сомалійська) на суходолі клімат посушливий.

4. Водні об'єкти на межі з іншими материками: Гібралтарська протока, Середземне море, Суецький канал, Червоне море, Берингова протока.

V. Закріплення нових знань і умінь учнів

1. Розв'язування прикладів з використанням системи ПСС:

Берингова протока ☐? ☐ Червоне море

+1-

Водні об'єкти

Береги Євразії	Океани
----------------	--------

Мис Рока ☐? ☐ Мис Дежньова

+3

Крайні точки

Євразія Західна півкуля Північна півкуля
--

2. Виконання в зошитах-практикумах частини практичної роботи №8 «Позначення на контурній карті назв основних географічних об'єктів материка»; позначаються 4 крайні точки Євразії та водні об'єкти на межі з іншими материками.

Особливості берегової лінії. Частини світу Євразії.

Прийом «Здивую всіх». Погляньте на карту світу. Який найбільший півострів в Євразії і одночасно в світі?.. Дійсно, Аравійський півострів – найбільший півострів світу, який на тисячі кілометрів подовжує берегову лінію Євразії, оскільки води Індійського океану омивають його з трьох сторін.

II. Актуалізація опорних знань і умінь учнів

Прийом «Географічна лабораторія». З переліку слів вибрати ті, що можуть характеризувати поняття «Берегова лінія материка»:

Розчленовані береги, озера, бухти, рельєф, гавані, течії, півострови

III. Мотивація навчальної і пізнавальної діяльності

Приклад з використанням системи ПСС:

Аравійський ☐? ☐ Таймир

3-

Півострів

Розміри Форма Океан

Перейдемо до більш детальної характеристики особливостей берегової лінії Євразії.

IV. Вивчення нового матеріалу

Розповідь вчителя за змістом § 40 з використанням настінної карти та атласів.

1. Береги Євразії дуже розчленовані, довжина берегової лінії в 2,5 рази перевищує довжину екватора Землі.

2. В 4-х океанах багато великих морів і заток. Більшість з них окраїнних, але є і внутрішні, які, як і острови, значно подовжують берегову лінію материка. Є безліч бухт - частин морських водойм, що відокремлені від відкритих вод відрізками берегів або островами. Гавані – природні або штучні бухти, які використовуються для стоянки і роботи суден.
3. Багато величезних півостровів, що глибоко вдаються у водні простори, найбільший з півостровів на території України - Кримський.
4. Біля берегів Євразії безліч островів різних розмірів материкового і вулканічного походження. Серед них є поодинокі острови, невеликі групи островів та величезні архіпелаги.
5. «Євразія» як назва вперше з'явилася у першій половині XIX століття, до того на картах підписували частини світу – Європа (1/5 площі), Азія (4/5 площі).
6. Межі Європи і Азії в Євразії: східні схили Уральських гір, річка Емба, північне узбережжя Каспійського моря, Кумо-Маницька западина, Азовське і Чорне моря, протоки Босфор і Дарданелли.

V. Закріплення вивченого матеріалу

1. Ознайомлення на настінній карті з об'єктами обов'язкової номенклатури по темі, які необхідно буде на наступних уроках позначити в контурних картах зошита-практикуму в ході виконання практичної роботи №8.
2. Приклади з використанням системи ПСС:

Азія ☐ ? ☐ Європа

+1-

Частини світу

Євразія	Розміри
---------	---------

Чорне ☐ ? ☐ Балтійське

+2-

море

Океан Внутрішні	Положення Глибина
--------------------	----------------------

Біскайська ☐ ? ☐ Бенгальська

3-

затока

Океан Розміри Частина світу

Історія відкриття і дослідження.

Прийом «Проблемне питання». Чи можливо було жителям Європи в давні часи отримати ґрунтовні знання про всі регіони Азії?

IV. Вивчення нового матеріалу

Розповідь вчителя .

1. Давні часи. Походи Олександра Македонського(IV ст. до н.е.), римські завоювання, в тому числі Східна Римська імперія – Візантія, хрестові походи (1096-1270 рр.)

2. Середні віки. Мандрівки венеціанських та арабських купців до Китаю та Індії, а купців феодальної республіки Великий Новгород на береги Баренцового і Білого морів та до Уралу. Нормани (вікінги) відкрили північні райони Атлантики. Венеціанець Марко Поло в кінці XIII ст. 17 років прожив в Китаї і з його слів про його подорож написана «Книга», російський купець Афанасій Нікітін в своїх дорожніх записках «Ходіння за три моря» розповів про подорож до Індії (1466-1472 рр.)

3. Освоєння Сибіру та Далекого Сходу. XVI-XVII ст. – російські землепрохідці.

4. Дослідження Центральної Азії. Прийом «Географічна лабораторія». Складання таблиці за матеріалом § 41.

Дослідники	Що досліджував	Роки життя
Петро Семенов-Тянь-Шанський	Гори Тянь-Шань	1827-1914
Микола Пржевальський	Центральна Азія, пустеля Гобі, Тибет	1839-1888
Петро Козлов	Кургани гунів і монголів, відкрив давнє місто Хара-Хото	1863-1935

5. В дослідженнях та освоєнні східних і центральних регіонів Азії брали участь величезна кількість українців, багато з них залишилися там жити.

V. Закріплення нового матеріалу

1. Прийом «Роблю висновок». Учні роблять висновок про труднощі в отриманні європейцями будь-якої інформації про віддалені регіони Азії і у встановленні різних зв'язків з ними (віддаленість, відсутність доріг, сучасних засобів зв'язку, сучасного транспорту, різноманітні небезпеки для людей в подорожах тощо)

2. Виконання завдань з використанням системи проблемно-символічних сигналів (ПСС):

Семенов-Тянь-Шанський □? □ Микола Пржевальський
+1-

Дослідники

Російські експедиції	Об'єкти досліджень
----------------------	--------------------

Венеціанські □? □Новгородські
+1-

Купці

Торгівля	Місця торгівлі
----------	----------------

Домашнє завдання: § 40,41, скласти свої приклади з використанням системи ПСС

